

TÜRKİYE EĞİTİME İLİŞKİN GÜNCELLEME

Şubat 2017

Yaklaşık %60

Suriyeli mülteci çocukların yaklaşık %60'ı okula kayıtlıdır.

%50 artış

Haziran 2015 ile Haziran 2016 dönemleri arasında örgün eğitime kayıt yaptıрма oranında %50 artış görülmüştür.

Yalnızca %2,2

Suriyeli mülteci gençlerin yalnızca %2,2'si, yükseköğrenim programlarına kayıt yaptırmıştır.

1.000

2016-2017 yılı için 1.000 yeni DAFI bursu kontenjanı sağlanmıştır.

MÜLTECİLERİN EĞİTİM HAKKI

- İmkânlar sunan bir politika ve mevzuat çerçevesi, mültecilerin **eğitime erişimini güvence altına almaktadır**: Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) **tüm mülteci çocukların** okullara erişimini temin etmekle yükümlüdür ve okula kayıt hususundaki idari engellerin kaldırılmasına yönelik adımlar atmıştır.
- İlgili makamlara kayıtlarını yaptırmış olan mülteci/sığınmacı çocuklar **Türk okullarına ücretsiz olarak kayıt yaptırabilirler**.
- MEB, Suriyeli mülteci çocukların eğitimlerine devam edebilmeleri için **"geçici eğitim merkezlerinin" (GEM)** kurulmasını onaylamıştır: GEM'ler Arapça eğitim olanağı sunmaktadır, dersler Suriyeli gönüllü öğretmenler tarafından verilmektedir ve Suriye müfredatının üzerinde değişiklikler yapılmış olan bir versiyonu kullanılmaktadır. GEM'ler, Türkiye'nin güneydoğusunda bulunan bütün kamplarda mevcuttur ve MEB, yoğun Suriyeli mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmakta olan kent ortamlarında 350'nin üzerinde GEM'in faaliyet göstermesini onaylamıştır.
- MEB, **Suriyeli çocukların Türk okullarında eğitim görmelerine** ve GEM'lerde Türkçe öğretilmesine artık daha çok vurguda bulunmaktadır.
- Bakanlar Kurulu, Ekim 2016'da 2016-2017 akademik yılı için **Türkiye'deki devlet üniversitelerindeki programlara kayıtlı Suriyeli öğrencileri öğrenim harçlarından dördüncü kez üst üste muaf tutmuştur**. Türk Hükümeti, 2015 yılında Türk üniversitelerinde eğitim görmek isteyen yaklaşık 1.600 Suriyelinin öğrenim harcı için maddi destek sağlamıştır. Diğer uyruklardan mülteciler de Türkiye'deki üniversitelerde eğitim görebilirler, ancak bu kişilerin öğrenim harcı olarak, yabancı uyruklu öğrenciler için belirlenen tutarı ödemeleri gerekmektedir.

MÜLTECİ ÇOCUKLARIN VE GENÇLERİN EĞİTİME ERİŞİMİ

- **Suriyeli mülteci çocukların %40'ı okula gitmemektedir**; kamplardaki okula kayıt oranı kent ortamlarına göre daha yüksektir.
- **Türk okullarında ve GEM'lerde kayıtlı Suriyeli çocuk sayısı** 2016 yılında yaklaşık 500.000'e çıkmıştır: 160.000'in üzerinde Suriyeli mülteci çocuk Türk okullarına kayıtlı iken, geri kalanlar da GEM'lere kayıtlıdır.
- **Suriyeli olmayan mülteciler de** kayıtlı oldukları şehirlerde ve illerde bulunan **Türk okullarına kayıt yaptırabilirler**.
- Suriyeli mülteci gençlerin %2,2'si Türk üniversitelerindeki programlara kayıtlıyken, Suriye krizi öncesinde Suriye'deki üniversitelere kayıtlı öğrenci oranı %20'ydi. Türk hükümeti Suriyeli öğrencileri öğrenim harçlarından muaf tutmaktadır.
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) 2.300'ün üzerinde Suriyeli mülteciye burs sağlamıştır.
- **Bütün mülteciler** MEB'e bağlı Halk Eğitim Merkezleri tarafından verilen **Türk dili eğitimi ve beceri kazandırma kurslarına ücretsiz olarak kayıt yaptırabilirler**: Bu kurslar örgün mesleki eğitim vermemekle birlikte, mezunlarına gelir elde etmeye ve kendi kendilerine yeterliklerine destek sağlayacak beceriler kazandırmaya olanak sağlayacak ölçüde ileri düzeydedir.

UNHCR’NİN STRATEJİSİ VE FAALİYETLERİ

- **Eğitim sektörü müdahalesi** UNHCR de dâhil olmak üzere BM kuruluşlarının desteğiyle **MEB öncülüğünde yürütülmektedir**: UNHCR’nin eğitim alanındaki müdahalesi; MEB, YTB ve UNICEF ile yakın işbirliği içinde planlanmakta ve hayata geçirilmektedir. UNICEF ve UNHCR yakın koordinasyon ve roller ile sorumlulukların paylaşımı aracılığıyla programlarının bütünleyici nitelikte olmalarını sağlarlarken, bu rol paylaşımında **UNHCR mültecilerin ulusal eğitim sistemine erişimini artırmanın yanı sıra Türkçe dil eğitim programlarına, beceri geliştirme kurslarına ve yükseköğrenime erişimi desteklemeye odaklanmaktadır**.
- UNHCR’nin eğitim stratejisi, eğitim fırsatlarını **kalıcı çözümler ve artan kendi kendine yeterlilik** ile bağlantılı kılarak farklı yaşlardaki mültecilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaktadır.
- UNHCR, belgeli eğitime sürdürülebilir ve öngörülebilir erişim sağlamak için **mülteci çocukların ulusal eğitim sistemine dâhil edilmelerini** devamlı olarak **desteklemekte** ve MEB’in mülteci çocukların Türk okullarına dâhil edilmeleri yönündeki çabalarını memnuniyetle karşılamaktadır. Çocuklar, UNHCR’nin ortakları tarafından verilen yaygın eğitim programları aracılığıyla Türk okullarına kayıt olmaya hazırlanmaktadır. MEB tarafından okullarda/GEM’lerde kullanılmak üzere 445.000 Türkçe dil ders kitabı satın alınmıştır.
- Mülteci gençlerin yükseköğrenime erişimi ve bu gençlere yönelik beceri geliştirme kursları UNHCR’nin eğitim stratejisinin temelini oluşturmaktadır.
- Eğitim sektörü bağlamında öncülük rolünü birlikte üstlenmiş olan UNHCR ve UNICEF, mültecilere yönelik mevcut **eğitim fırsatları** ve ilgili hizmetlere erişim usulleri konularında sunulan **danışmanlığın** kalitesini temin edebilmek üzere eğitim odaklı STK’lara ve mültecilere erişime dâhil olmuş kuruluşlara **teknik destek sunmaktadır**.
- Sağlanan eğitimin kalitesini artırmak için MEB ile ortaklaşa geliştirilmiş olan **eğitim destek materyalleri**, kentlerde bulunan 270 ve kamplardaki 24 GEM’e ulaştırılmış; 8.000 öğretmene ise eğitim yönetimi ve ders hazırlama için gerekli kırtasiye malzemeleri sağlanmıştır.
- Türk okullarına kayıt yaptırdıklarını belgeleyen **Suriyeli olmayan mülteci çocuklara yılda iki kez para yardımı sağlanmaktadır**.
- 2016-2017 akademik yılında YTB ile işbirliği içerisinde 818 öğrenciye DAFI bursu verilmiş olup 2017 yılında 300 DAFI bursu daha verilecektir. Bu, DAFI Türkiye Programı’nı dünyadaki en büyük DAFI burs programı hâline getirmektedir.
- Lise mezunlarına, Türk üniversitelerine kabulde gerekli dil yeterliliğine ulaşma olanağı sağlamak amacıyla 1.600 ileri seviyede **dil eğitimi bursu** sunulmuştur. Kent ortamlarındaki öğrencilere ulaşım ve eğitimle ilgili harcamalarını karşılamaları için nakit cep harçlığı da verilmektedir.
- **Dil eğitimi ve beceri geliştirme kursları**, toplum merkezleri tarafından sağlanırken; mesleki eğitim ve beceri geliştirme programları UNHCR’nin Geçim Kaynakları Programı aracılığıyla desteklenmektedir. UNHCR, 2015 yılında Halk Eğitim Merkezleri’nin beceri geliştirme kursları için MEB’e ekipman sağlamıştır.
- **UNHCR, güneydoğudaki Türkiye Eğitim Çalışma Grubu’na UNICEF ile birlikte liderlik etmektedir ve Suriye krizine müdahale için Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP) sektör stratejisinde kilit rol oynamaktadır**. Aylık çalışma grubu toplantıları Gaziantep’te düzenlenmektedir. UNHCR, aynı zamanda yükseköğrenim burs sağlayıcılarına yönelik teknik bir çalışma grubunu koordine etmektedir ve hükümetteki mevkiidâşlarıyla ortaklaşa olarak liderlik edilecek bir yükseköğrenim çalışma grubu kurulmasında destek sağlayacaktır.

GÜÇLÜKLER

- Ulusal mevzuat ve uygulamalara ilişkin olumlu gelişmeler olmakla beraber, örgün eğitim ve yükseköğrenim programlarına kayıt oranları hâlâ düşüktür: kayıt oranlarının düşük olmasına neden olan engeller; mülteciler için **mevcut eğitim olanakları konusunda bilgi eksikliği, eğitime ilişkin harcamalardan ziyade temel ihtiyaçlara yönelik harcamaların önceliklendirilmesi ve ailelerin hane gelirine katkı sağlanması için çocuklara bağımlı olmalarıdır**. Sosyal dışlanmıslık ve başkaları tarafından rahatsız edilme endişesinin yanı sıra **dil yetersizliği** de Türk okullarına/üniversitelerine kayıt yaptıрма konusunda engel teşkil etmektedir. Okullaşma konusundaki talep yüksektir, ancak pek çok ildeki **GEM ve MEB’e bağlı okulların** pek çoğu tam kapasitesine yakın faaliyet göstermekle birlikte, mevcut talebi karşılamamaktadır.
- Mülteci gençlerin yalnızca bir kısmı beceri geliştirme ve dil kurslarına gitmektedir: **Mevcut hizmetlere ilişkin farkındalığın yetersiz olması** da bu kurslara katılım açısından engel teşkil etmeye devam etmekte ve talebi karşılamaya yönelik sivil toplum kapasitesi yetersizdir. **Dil yetersizliği** de MEB’in beceri geliştirme kurslarına katılımı kısıtlamaktadır.

İletişim:

Jennifer Roberts, Eğitim Müdürü, roberts@unhcr.org, Tel: +90 312 409 7350

Lauren Panetta Chammas, Raporlama Müdürü, panetta@unhcr.org, Tel: +90 312 409 7310

Bağlantılar:

[Bölgesel Portal - Suriye Bölgesel Mülteci Müdahalesi](#) | [Bölgesel Portal - Akdeniz](#) | [UNHCR Türkiye internet sitesi](#) | [Facebook](#)

UNHCR bu operasyona katkıda bulunan donörlere kritik önem taşıyan desteklerinden ötürü minnettardır:

